

Počítání do jedenácti

V [komunálních volbách](#) je možné volit několika způsoby. Především je třeba vzít na vědomí, že každý volič ve volebním okrsku Janské Lázně bude mít letos v ruce celkem 11 hlasů, které může odevzdat volebním stranám či kandidátům. Je tomu tak proto, že stávající zastupitelstvo odhlasovalo pro to příští obsazení 11-ti členy. Jakým způsobem lze tedy nakládat si 11-ti hlasy a jaký to může mít dopad na složení a funkčnost zastupitelstva.

Varianta 1)

Volič označí křížkem jednu celou kandidátku (v rámečku před názvem kandidátky). Tím věnuje všech 11 hlasů této straně a její kandidáty volí v tom pořadí, ve kterém jsou seřazeni na této kandidátce.

Volič projevuje maximální podporu celé kandidátce a respekt k pořadí, které mezi sebou kandidáti dohodli. Vyjadřuje tím také souhlas s jejím programem. Takováto volba je neefektivnější z hlediska síly při prosazování konkrétního programu. Způsob je jednoduchý, protože není třeba „hlídat“ celkový počet hlasů, které může volič rozdělit.

Varianta 2)

Volič označí jednu celou kandidátku jako v předchozím případě, ale dále označí křížkem ještě další kandidáty z jiných stran. Tím dá své hlasy jednotlivě označeným kandidátům a tolika kandidátům na celé kandidátce, kolik jich zbývá do počtu 11. Například označí celou kandidátku X, v kandidátce Y zaškrtně pět jmen, v kandidátce Z dvě jména. Zvolil tedy 5 kandidátů z kandidátky Y, 2 z kandidátky Z a 4 z kandidátky X – zde dal automaticky hlasy prvním čtyřem v pořadí uvedeném na této kandidátce. Celkem volič takto „rozdal“ všech svých 11 hlasů. Úskalí je jasné – když označíte stranu a zároveň kandidáty v ní, pak je lístek neplatný.

Druhý způsob dává určitý mandát zvolené kandidátce a dále preferuje i další kandidáty z jiných stran. Tato volba by však měla respektovat názorové okruhy kandidátů a z hlediska odpovědného voliče i předjímat ochotu a schopnost kandidátů v případě zvolení plodně spolupracovat.

Varianta 3)

Volič označí křížkem jména kandidátů v několika kandidátkách. Jediné zákonné omezení při tomto způsobu volby je počet zaškrtnutých kandidátů, pro Janské Lázně tedy opět 11.

Třetí způsob volby je oblíbený už pro svůj kontrast ke způsobu voleb do poslanecké sněmovny, kde možnost vybírat napříč stranami chybí. Myšlenka, neuvažovat na místní úrovni přísně stranicky, ale s důrazem na osobnost kandidáta je zpravidla tím vlivnější, čím je menší sídlo, kde se volby odehrávají. V naší situaci je to strategie životně důležitá a proto se při výběru vyplatí obrazně řečeno občas skousnout zuby. Jistým rizikem třetí varianty je, že vzešlý mix výrazných osobností v zastupitelstvu může být v krajních případech paralyzován ostře protichůdnými názory.

Systém komunálních voleb může vést k paradoxu - volič, který chce silně preferovat svého favorita, nevolí jeho stranu, protože pak ztratí možnost osobní preferenci uplatnit. Například volič, který by chtěl posunout výrazně vpřed někoho ze spodních míst kandidátky X, nesmí současně volit tuto kandidátku jako celek. To je zásadní rozdíl proti volbám do Poslanecké sněmovny, kde můžeme v rámci kandidátky udělit tzv. preferenční hlasy.

Doprovodným jevem hlasování v komunálních volbách bývá značný propad hlasů spojený s využitím třetí varianty. Jestliže volič neoznačí mezi kandidujícími tolik přijatelných jmen, kolik má být členů budoucího zastupitelstva, nevyužívá plně své hlasovací právo. Tabulka ukazuje množství hlasů – propadlých ať záměrným rozhodnutím voličů či neznalostí pravidel.

Volby	Počet voličů	Hlasy možné	Hlasy skutečné	Propad hlasů v %
1994	480	480 x 15 = 7200	5641	21,7 %
1998	431	431 x 15 = 6465	5881	9,0 %
2002	427	427 x 15 = 6405	5402	15,7 %
2006	395	395 x 15 = 5925	5244	11,5 %